

ձմեռն ալ մօտեցած է , թողուց Կիլիկիան եւ վերադարձաւ Կիպրոս , այն-
տեղէն Կրկին Եւրոպա անցնելու եւ իր նպատակն իրականացնելու հա-
մար (1) :

Պետրոս երբ հեռացաւ Կոստիկոսէն , Հայաստանի վիճակն աւելի վատ-
թարացաւ . վասն զի Եգիպտացիներն ու Թիւրքմէններն ազատ ասպարէզ
դտան եւ սկսան վայրագորար յարձակիլ ամէն կողմ . Կոստանդին շատ վը-
տանգաւոր կացութեան մը մէջ մնացած՝ նեղն ինկած էր , եւ չէր գիտեր
ինչպէ՞ս ետ մղել մայրաքաղաքին վրայ արշաւող բանակը : Զանազան խոս-
տումներ , հնազանդութիւն , հարկ , նուէր , ասոնց բոլորն ալ անաջարկեց
եւ գործադրեց , որպէս զի կարենայ ասպատակներն հեռացնել Սսի պա-
րիսպներէն , եւ քիչ մը ազատ շունչ չնչել :

Հայերն զգալով իրենց սպառնացող ծանր վիճակը , ուղեցին Կոստան-
դինը զահրնկեց ընել եւ դարձեալ գիմել եւրոպական պետութիւններու օգ-
նութեան : Սակայն ա՛յս անգամ ալ երկուքի բաժնուեցան : Լատին կու-
սակցութիւնն ուղեց Կրկին Պետրոսը հրաւիրել , իսկ ազգայնականները՝
Կոստանդին Գ-ի ալրին Մարիամը , ամուսնացնելով եւրոպացի ազնուազարմ
իշխանի մը հետ :

Երկու կուսակցութիւններն ալ միաժամանակ դատ դատ գիմումներ
ըրին . աւելորդ է ըսել թէ իւրաքանչիւրն իր ընտրելին :

(1) Այս դեպքն հետեւեալ կերպով կը պատկերէ Guillaume de Machaut
իր *La prise d'Alexandrie* գրութիւն մէջ , եր . 216 .

. . . Là li bon roy, que Dieus aye,
Attendoit le roy d'Ermenie,
Et ses messages li manda,
Et au partir leur commanda
Qu'il li deissent qu'il venist,
Et que convenant li tenist,
Et venist à tout son effort
Pour li faire aide et confort,
Car il est venus comme amis,
Einsi comme il li a promis.
Quant ce vint au chief des VIII jours,
Au roy ennua lis ejours,
Pour ce que le roi d'Ermenie
Par devers lui ne venoit mie,
Et pour l'iver qui aprochoit . . .